

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора ЗВО «Академія
рекреаційних технологій і права»
29.08.2025 № 31 – од

**ПОЛОЖЕННЯ РО ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ
ГЕНЕРАТИВНОГО ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ
ПРОЦЕСІ
ЗВО «АКАДЕМІЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ПРАВА»**

1. Загальні положення

1.1. В умовах динамічного розвитку штучного інтелекту нагальним є визначення чітких рамок використання інструментів генеративного штучного інтелекту в освітньо-науковому процесі. Рекомендації, що наведені в цьому Положенні про використання інструментів генеративного штучного інтелекту в освітньому процесі ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права» (далі — Положення), спрямовані на визначення основних засад його використання всіма учасниками освітньо-наукового процесу в ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права» (далі — АРТіП).

1.2. Положення розроблено з метою вдосконалення освітньої діяльності згідно з принципами академічної доброчесності, етичності та відповідальності, розумінням можливостей інструментів генеративного штучного інтелекту й усвідомленням його ризиків.

1.3. Це Положення розроблено з урахуванням вимог чинних нормативних документів, зокрема: законів України [«Про освіту»](#), [«Про вищу освіту»](#), [«Про захист персональних даних»](#); [«Про авторське право і суміжні права»](#); [Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні](#) (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556 р. Київ); документу ООН [«Цілі сталого розвитку \(ЦСР\)»](#), Регламенту 2024/1689 Європейського Парламенту та Ради від 13 червня 2024 року, що встановлює гармонізовані правила щодо штучного інтелекту, Кодексу академічної доброчесності ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права»; Положення про організацію освітнього процесу в ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права»; укладеного договору між ТОВ «ПЛАГІАТ» та ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права».

1.4. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

Штучний інтелект (далі — ШІ) — організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень й алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань;

Генеративний штучний інтелект (далі — ГШІ) — комплекс програмних, алгоритмічних та технічних засобів, що використовує машинне навчання, нейронні мережі й інші методи штучного інтелекту для створення, модифікації чи перетворення інформації, контенту або даних, що можуть бути представлені в текстовій, графічній, аудіовізуальній чи іншій формі.

Інструменти генеративного штучного інтелекту — програмні засоби й алгоритми, що використовують методи штучного інтелекту для автоматизованого створення нових текстових, графічних, аудіовізуальних й інших форм контенту на основі аналізу та перетворення вхідних даних.

Запит — текстова або інша форма інструкції, введена користувачем для генеративного штучного інтелекту з метою отримання відповіді, контенту або виконання конкретного завдання відповідно до заданих параметрів.

Результат генерації — створений генеративним штучним інтелектом контент (тексти, зображення, аудіо, відео тощо), що є відповіддю на заданий запит.

Академічна доброчесність — сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності.

Суб'єкти академічної діяльності — суб'єкти освітньої діяльності, наукові установи, наукові видавництва, педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники, здобувачі освіти, вступники, учасники та організатори конкурсів, експерти у сфері освіти і науки.

Принципи використання штучного інтелекту, інструментів генеративного штучного інтелекту, результатів генерації в освітньо-науковому процесі

1.5. Положення встановлює, що всі учасники освітньо-наукового процесу повинні дотримуватись основних принципів використання інструментів генеративного штучного інтелекту, що сприяють справедливому, етичному, безпечному та продуктивному використанню цих інструментів:

— *Принцип прозорості*, згідно з яким учасники освітньо-наукового процесу зобов'язані чітко вказувати на використання інструментів ШІ у своїх роботах, зазначаючи конкретні платформи, нейромережі та обсяг їх застосування.

— *Принцип етичності та відповідальності*, за яким учасники освітньо-наукового процесу несуть повну відповідальність за зміст своїх робіт, включаючи частини, створені за допомогою ШІ, та повинні ретельно перевіряти й редагувати отримані результати. Етичне використання ШІ передбачає уникнення створення або поширення шкідливого, дискримінаційного чи неправдивого вмісту.

— *Принцип академічної доброчесності*. Плагіат, фальсифікація даних та інші форми порушень академічної доброчесності суворо забороняються. Учасники освітньо-наукового процесу повинні застосовувати критичне мислення під час використання ШІ, оцінюючи доречність, точність та надійність отриманої інформації.

— *Принцип дотримання балансу* між застосуванням ШІ та розвитком власних компетенцій здобувачів. Використання ШІ має доповнювати, а не

замінити власні знання та навички.

— *Принцип законності та прозорості* передбачає наявність необхідних прав для застосування інструментів генеративного штучного інтелекту та розуміння джерел інформації на основі штучного інтелекту.

— *Принцип конфіденційності, безпеки та захисту даних* передбачає недопущення витоку персональних, корпоративних даних і конфіденційної інформації через використання інструментів генеративного штучного інтелекту, а також захист від шкідливого вмісту та небажаного контенту.

— *Принцип доступності та інклюзивності*, що передбачає доступність для всіх учасників освітньо-наукового процесу незалежно від їхніх індивідуальних можливостей.

1.6. АРТіП заохочує до творчого та інноваційного використання ШІ для покращення якості та результативності освітньо-наукового процесу. Водночас заклад залишає за собою право встановлювати обмеження на використання ШІ в певних видах академічних робіт або навчальних дисциплінах.

1.7. Принципи та правила використання ШІ можуть переглядатися й оновлюватися відповідно до розвитку технологій та змін в освітньому середовищі, що відображає принцип адаптивності в підході до інтеграції ШІ в освітньо-науковий процес.

2. Політика щодо використання штучного інтелекту, інструментів генеративного штучного інтелекту, результатів генерації здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками

2.1. Розробник/ки силабусу навчальної дисципліни відповідно до специфіки навчальних дисциплін визначають правила або заборону використання ШІ й інструментів ГШІ в освітньо-науковому процесі та зазначають відповідні вимоги щодо політики використання ШІ у силабусі.

2.2. У разі, якщо розробники силабусу освітнього компоненту дозволили використання ШІ та інструментів ГШІ в освітньо-науковому процесі, викладачі можуть визначати конкретні умови й обсяг їх застосування в академічних роботах здобувачів, відповідно до загальних правил, що зазначені в силабусі. За такої умови викладачі зобов'язані студентам під час навчального заняття:

2.2.1. Указати, у яких саме видах академічних робіт (завдань) дозволяється використання інструментів ГШІ.

2.2.2. Визначити допустимий обсяг використання ШІ для кожного виду роботи (наприклад, відсоток тексту, створеного за допомогою ГШІ; використання лише для генерації ідей чи обробки великих об'ємів даних; обмеження на застосування в певних частинах роботи тощо).

2.2.3. За потреби вказати перелік конкретних інструментів ГШІ, що можуть бути використані.

2.2.4. Визначити правила використання ГШІ, що можуть бути встановлені як для окремих завдань, так і для курсу в цілому. У завданнях під час контрольних заходів (зокрема під час написання контрольних робіт та заліково-екзаменаційної сесії) використання ГШІ не допускається.

2.3. Оновлення та скасування правил використання ГШІ:

2.3.1. Викладачі можуть оновлювати чи скасовувати правила використання інструментів штучного інтелекту для окремих академічних завдань чи всього курсу.

2.3.2. У разі внесення змін до правил викладач зобов'язаний повідомити здобувачів про ці зміни в найкоротший термін.

2.3.3. Зміни в правилах використання ГШІ не поширюються на роботи, виконані раніше. Роботи, подані до оновлення правил, оцінюються за критеріями, що діяли на момент їх виконання, навіть якщо вони не відповідають новим вимогам.

2.4. У разі дозволеного використання ГШІ здобувачі зобов'язані:

2.4.1. Чітко вказувати у своїй роботі, які частини були створені за допомогою ГШІ.

2.4.2. Надавати опис процесу взаємодії з ГШІ, включаючи використані запити та методи обробки отриманих результатів генерації.

Позначити використання ГШІ за таким алгоритмом: а) назва інструменту ГШІ;

б) дата запиту й отримання результату генерування (якщо це одна й та сама дата, вказується один раз);

в) текст запиту;

г) тип отриманого результату (наприклад: текст, код, ідеї, зображення тощо);

д) короткий опис того, як саме був використаний результат генерації в роботі;

е) покликання на інструмент ГШІ.

Приклад позначення для робіт чи частин робіт, виконаних українською мовою:

«[ChatGPT (31.05.2024). Запит: “Опиши основні принципи сталого розвитку”. Тип результату: текст. Використано для формування початкового огляду теми. <https://chat.openai.com>]».

Приклад позначення для робіт чи частин робіт, виконаних англійською мовою:

«[ChatGPT (31.05.2024). Prompt: “Describe the basic principles of sustainable development”. Generation result type: text. Used for: forming an initial overview of the topic. <https://chat.openai.com>]».

2.4.3. У разі використання кількох запитів або інструментів ГШІ, кожен випадок використання має бути позначений окремо.

2.4.4. Якщо викладач встановив певні вимоги до позначення використання ГШІ, здобувачі мають дотримуватися цих вимог.

2.5. Здобувачам заборонено використовувати інструменти ГШІ без попереднього узгодження з викладачем. Невиконання цієї вимоги здобувачем, виявлене після проведення оцінювання роботи, є підставою для анулювання викладачем рішення про результати оцінювання роботи здобувача.

2.6. Здобувачі несуть повну відповідальність за зміст, отриманий шляхом використання результатів генерації ГШІ та його використання у власних академічних роботах. Науково-педагогічні працівники мають право здійснювати

комплексну перевірку студентських робіт на предмет дотримання принципів академічної доброчесності, зокрема щодо неправомірного використання результатів, згенерованих інструментами ГШІ, використовуючи сервіси для перевірки на плагіат, із якими в АРiП укладені відповідні договори.

2.7. Використання інструментів ГШІ в завданнях під час контрольних заходів (зокрема під час написання контрольних робіт та заліково-екзаменаційної сесії) заборонено, якщо інше не передбачено специфікою дисципліни.

2.8. У разі використання ГШІ або результатів генерації науково-педагогічними працівниками в освітньо-науковому процесі (лекції, презентації, навчальні матеріали тощо) або в науковій діяльності, вони повинні надати інформацію про це безпосередньо в матеріалах, де було використано результати генерації ГШІ, зазначивши тип використаного інструменту ГШІ та загальний характер його застосування у форматі, зазначеному в пункті 3.4.3.

2.9. Структурні підрозділи АРiП можуть розробляти додаткові рекомендації щодо використання ШІ, враховуючи специфіку своїх дисциплін й освітніх програм.

2.10. Неетичне використання штучного інтелекту здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними працівниками може вважатися порушенням принципів академічної доброчесності. У разі виникнення підозри щодо ймовірного порушення академічної доброчесності стосовно використання ШІ відповідне повідомлення подається в порядку, передбаченому Кодексом академічної доброчесності.

3. Приклади етичного та неетичного використання штучного інтелекту здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками

3.1. Етичне використання штучного інтелекту здобувачами вищої освіти:

- Використання інструментів на основі штучного інтелекту для перевірки орфографії та пунктуації в академічних роботах, за умови самостійного створення основного змісту здобувачем вищої освіти;

- Застосування автоматизованих систем виявлення текстових запозичень на основі штучного інтелекту для самоперевірки оригінальності власних робіт перед їх офіційним поданням;

- Використання штучного інтелекту для сприяння в пошуку та категоризації наукової літератури з подальшим самостійним критичним аналізом та інтерпретацією отриманої інформації здобувачем вищої освіти;

- Застосування штучного інтелекту для обробки значних масивів даних у дослідженнях, за умови повного розуміння здобувачем вищої освіти застосованої методології та самостійної інтерпретації отриманих результатів;

- Використання штучного інтелекту для розробки навчальних матеріалів, у тому числі інтерактивних, якщо це передбачено навчальним завданням та погоджено з науково-педагогічним працівником.

3.2. Етичне використання штучного інтелекту науково-педагогічними

працівниками:

- Упровадження систем на основі штучного інтелекту для оперативного надання відповідей на типові запитання здобувачів вищої освіти через різноманітні комунікаційні канали, включаючи офіційний вебсайт закладу освіти, спеціалізовані чат-боти й електронну пошту, з метою підвищення доступності інформації й оптимізації робочого часу науково-педагогічних працівників;

- Застосування інструментів штучного інтелекту для генерації первинних варіантів окремих елементів навчально-методичних матеріалів, наукових публікацій та дослідницьких звітів, що слугуватимуть основою для подальшого критичного аналізу, суттєвого доопрацювання та редагування науково-педагогічними працівниками з дотриманням принципів академічної доброчесності й оригінальності контенту;

- Трансформація освітньо-наукового процесу шляхом переорієнтації з рутинних механічних та когнітивних завдань на розвиток нестандартних аналітичних й інтерактивних компетенцій здобувачів вищої освіти, що передбачає розробку та впровадження інноваційних методів опанування навчальної дисципліни з використанням технологій штучного інтелекту для підвищення ефективності засвоєння матеріалу та розвитку критичного мислення;

- Використання штучного інтелекту для створення адаптивного, персоналізованого та інклюзивного освітнього середовища, що враховує індивідуальні потреби, стилі навчання та темп засвоєння матеріалу кожного здобувача вищої освіти, що сприяє таким чином підвищенню якості освіти, рівню залученості студентів і забезпеченню рівних можливостей для всіх учасників освітньо-наукового процесу.

3.3. Неетичне використання штучного інтелекту здобувачами вищої освіти:

- Використання штучного інтелекту для генерації основного змісту академічних робіт, замість їх самостійного створення здобувачем вищої освіти;

- Застосування алгоритмів штучного інтелекту для створення фальсифікованих наукових даних чи результатів досліджень;

- Використання штучного інтелекту з метою уникнути виявлення текстових запозичень або інших форм порушення академічної доброчесності;

- Застосування алгоритмів штучного інтелекту для створення недостовірних наукових публікацій або бібліографічних покликань, що не існують;

- Використання штучного інтелекту для несанкціонованого доступу до конфіденційної академічної інформації, включаючи, але не обмежуючись, екзаменаційними завданнями, персональними даними інших учасників освітньо-наукового процесу тощо.

3.4. Неетичне використання штучного інтелекту науково-педагогічними працівниками:

- Використання штучного інтелекту для генерації основного змісту навчально-методичних матеріалів, наукових публікацій та досліджень без

суттєвого доопрацювання та критичного аналізу, що порушує принципи академічної доброчесності й оригінальності контенту;

— Застосування штучного інтелекту для створення або маніпулювання результатами наукових досліджень, що призводить до фальсифікації даних та недостовірності наукових висновків;

— Використання штучного інтелекту для автоматичного оцінювання робіт здобувачів вищої освіти без належного контролю та верифікації з боку науково-педагогічних працівників, що може призвести до несправедливого оцінювання;

— Використання штучного інтелекту для збору, обробки чи розповсюдження персональних даних здобувачів вищої освіти та інших учасників освітньо-наукового процесу, що порушує їхнє право на конфіденційність;

— Застосування штучного інтелекту для створення плагіату або маскування текстових запозичень у власних наукових роботах, що суперечить принципам академічної доброчесності;

— Використання штучного інтелекту для автоматизації комунікації зі здобувачами вищої освіти без належного контролю й участі науково-педагогічних працівників, що може призвести до деперсоналізації освітньо-наукового процесу та зниження якості взаємодії між викладачами та здобувачами.

4. Прикінцеві положення

4.1. Положення затверджується Вченою радою АРТіП та вводиться в дію наказом ректора.

4.2. Зміни до Положення вносять відповідно до встановленого в АРТіП порядку.